

Recensie Trouw ★★★★★ Sonja

Beheerst en vakkundig speelt Angela Schijf de titelrol in 'Sonja'

Talkshowhost Sonja Barend is niet tevreden met de keuze van haar eindredacteur Ellen Blazer voor de aflevering van vanavond: bezorgde crèche-moeders. Nee, Barend wil Pim Fortuyn, de controversiële anti-islam-columnist van *Elsevier*. Haar trouwe partner-in-crime Blazer (Chava voor in 't Holt) protesteert, maar Barend is vastbesloten. 'We moeten het beest in de bek kijken.'

Wilt u elke dag de Middag nieuwsbrief van Trouw ontvangen via e-mail?

De aflevering leidt tot een 'overwinning' van Barend – ze laat Pim Fortuyn zowaar live op tv van mening veranderen (over gasboringen in de Waddenzee). Maar na afloop is Barend niet tevreden. Waarom niet, ze heeft toch het beest in de bek gekeken? Maar was het wel het juiste beest?

Koningin van de talkshow

Regisseur Servé Hermans was voor het toneelstuk *Sonja* geïnspireerd door de autobiografie die Sonja Barend, 'koningin van de talkshow', schreef over het grote mysterie van haar leven: haar vader. Die werd in de Tweede Wereldoorlog van huis meegenomen door de nazi's. Barend durfde er uit angst voor pijn tot haar moeders dood niet over door te vragen.

Precies dat fascineerde Hermans: de onbevreesde interviewer die de belangrijkste vragen van haar leven niet durfde te stellen. Die tegenstelling is de drijvende kracht achter de voorstelling, waarin we Barends functie als talkshowhost verweven zien met haar pogingen om antwoorden te krijgen over haar vader.

De echte Barend nam enkele weken voor de première plots afstand van het stuk – het zou te veel gaan over haar tv-carrière, in plaats van de inhoud van het boek. Maar de voorstelling weet daar eigenlijk juist een mooie balans in te slaan. In het stuk wordt Barend tijdens haar werk steeds

afgeleid, omdat haar moeder sterk aftakelt – de tijd voor die belangrijke vragen begint te dringen. Zo vol is ze ervan, dat de werkelijkheid regelmatig overloopt in visioenen van haar vader.

Dat lijkige, bekakte toontje van Fortuyn

Die rol is voor Stefan de Walle – net als die van een handvol bijfiguren, en voor elk heeft De Walle slechts een paar penseelstreken nodig om ze volbloeds op het podium te krijgen. Eén zinnetje aan de talkshowtafel in dat lijkige, bekakte toontje van Fortuyn, en de zaal grinnikt in herkenning. Chava voor in 't Holt speelt zowel Barends eindredacteur als haar aftakelende moeder – vooral in die eerste is ze heerlijk, in haar eentje de energie van een hectische talkshowredactie de scène inblazend.

Angela Schijf speelt de titelrol beheerst en vakkundig, een fijn rustpunt in het tempo van de voorstelling. Helemaal Sonja wordt ze niet – hoeft ook niet, maar er mist wel iets van de essentie, die combinatie van natuurlijk overwicht en speelsheid die Barend zo kenmerkt. Schijf weet wel te roeren, als de dochter die de schim van haar vader smeekt om wat kruimels van herkenning. Ik wil het weten, zegt ze. 'Hoe je rook, hoe je bewoog! Of we het met elkaar hadden kunnen vinden!'

De tekst van Vincent van der Valk zit knap in elkaar: als vlechtwerk verstrengelen Barends emoties met haar werk. Het moment met Fortuyn aan de talkshowtafel loopt over in een soort zelfondervraging van Barend: waarom stelt ze al die vragen eigenlijk? Zou ze niet antwoorden moeten geven?

Toch waren juist de vragen haar motor, voelen we op het einde, haar leven lang. Misschien een iets te mooi ronde conclusie voor zo'n roerig, gecompliceerd leven, maar een betekenisvolle boodschap en een liefdevolle ode aan de Sonja die in ieders huiskamer te zien was, die elke vraag durfde te stellen.